

Відвідання Чернівців «королем гри на фортепіано»

Рец. на: Залуцький О. Музичні товариства Буковини. Довідник Чернівецького обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки (до 25 річчя від дня заснування). – Чернівці, Друк Арт, 2016. – 304 с.: іл.

Підготовлена книга відомим буковинським музикознавцем, головою обласного осередку НВМС, доцентом кафедри музики ЧНУ імені Юрія Федьковича, членом Національних спілок краєзнавців і журналістів України, лауреатом мистецької премії імені Сидора Воробкевича та краєзнавчої премії імені Олекси Романця Олександром Залуцьким. Рецензентами книги стали заслужений працівник культури України, секретар НВМС, професор КНУКіМ Петро Андрійчук, заслужений працівник культури України, начальник управління культури Чернівецької ОДА Віра Китайгородська, заслужений діяч мистецтв України, художній керівник Чернівецької обласної філармонії Остап Савчук.

Присвячена вона 25-річчю від дня заснування Чернівецького обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки. Хоча перше музичне творче товариство було утворено у 60-х роках XIX ст., а перший концерт з нагоди утворення товариства відбувся у готелі «Молдавія» у 1860 році, але власне Чернівецьке обласне відділення Національної всеукраїнської музичної спілки було створено тільки у 1991 році.

У Чернівцях у XIX ст. виступали, відомі світові музиканти, Леопольд фон Майєр, Ігнасій Тадешко, Франц Кольберг, Мішка Гаузер, Карл Ліпінський та ін.

Відвідав Чернівці і дав два концерти у 1847 році Ференц Ліст, якого називають королем гри на фортепіано. Він здійснив триумфальні гастролі по всій Європі, відвідав Галичину, а потім і Буковину. Його відвідання і концерти стали непересічною подією для буковинців.

Читачі книги можуть дізнатися, що 23 жовтня 2015 року на площі Філармонії у Чернівцях відбувалось відкриття інтерактивного пам'ятника великому угорському композитору, піаністу, педагогу, музично-громадському діячеві, класику світової музики Ференцу Лісту на знак поваги, шанування його творчості, вдячності за відвідання Чернівців і концерти у великому залі

готелю «Молдавія» у 40-х роках XIX століття.

У книзі зазначається, що тридцять років очолював перше музичне товариство у Чернівцях відомий нам чеський композитор, диригент, скрипаль, піаніст, педагог, музичний критик, громадський діяч Адальберт Гржималі. Він опублікував свої спогади про життя і працю у Чернівцях у книзі «Тридцять років музиці на Буковині».

Завдяки діяльності А. Гржималі, як голови музичного товариства, було прискорене будівництво концертного приміщення (нині Чернівецька обласна філармонія), яке у грудні 1877 року передано Товариству у користування. До дня відкриття А. Гржималі написав кантату «Хвала музиці» на вірші чернівецького поета Е. Нойбауєра.

Досить повчальні слова належать А. Гржималі, які характеризують стан краю і народи, які проживали у той час на терені Буковини, та актуальні і для нашого часу: «Якби сьогодні усі нації, котрі тут проживають об'єднати навколо музики, то на Буковині ми мали б інтернаціональне суспільство. З іншого боку, музичного інтернаціоналізму варто остерігатися, оскільки у ньому губиться своє рідне мистецтво, властиве лише тому чи іншому народові. Інтернаціоналізм усе перемішує, нищить дух народу, вирощує загал, а не індивідуальність».

Популяризаторами українсько-пісенної культури на Буковині були Модест Левицький, Сидір Воробкевич. Останній, як зазначається у книзі, написав тільки для хору 400 творів, з яких 250 на власні тексти, 26 музично-драматичних творів. Йому належать багато творів духовної музики. Зокрема, Сидір Воробкевич написав 8 літургій, близько 40 пісень, багато псалмів, молитов і ін.

Зазначається у книзі і те, що С. Воробкевич був одним із найактивніших громадських діячів першого просвітницького товариства на Буковині «Руська бесіда», яке виникло у 1869 році.

У довіднику наявний матеріал про приїзд на Буковину (двічі) на початку XX століття україн-

ського композитора, одного з засновників української музичної культури в Україні Миколи Лисенка. Зазначається, що після його приїздів музичне життя краю значно активізувалося.

Йдеться у книзі також про Євсевія Мандичевського, який ще у юнацькому віці написав кантату «Сила гармонії» для хору, солістів та оркестру. Ця кантата у Лейпцигу на музичному конкурсі була удостоєна премії. Зазначено, що Є.Мандичевський був музикантом зі світовим іменем, користувався винятковим авторитетом у мистецьких колах багатьох країн.

У довіднику зазначається, що важливу роль у мистецькому житті Буковини відіграв видатний композитор, скрипаль, диригент, культурно-громадський діяч, основоположник румунської класичної музики Чіпріан Порумбеску (Голембіовський), виходець з Буковинської Гуцульщини. За своє життя він написав понад 250 творів. Серед них: церковні твори, пісні, хори, романси, балади, камерні та інструментальні твори.

У музичному житті Буковини залишили помітний слід Гнат Хоткевич, Філомена Лопатинська, Соломія Крушельницька, Йозеф Шмідт, Костянтин Томоруг, Олександр Садагурський, Микола Бойченко, Василь Дячук, Александр Зілла, Богдан Крижанівський, Григорій Шевчук та інші.

Йдеться у довіднику і про розвиток музичної культури у міжвоєнний період у Наддніпрянській Україні, про виданих діячів української культури Кирила Стеценка, Пилина Козицького, Михайла Вериківського, Левка Ревуцького, Бориса Лятошинського, Григорія Верьовку, Миколу Грінченка та ін.

Окремо у довіднику подано матеріал про Іллю Міського, організатора і керівника оркестру народних інструментів при Буковинському ансамблі пісні і танцю, талановитого музиканта, диригента, композитора, скрипаля, фольклориста.

Подано також матеріал про Георгія (Юрія) Блещука, Дмитра Гнатюка, Петра Ончула, Степана Сабадаша, Анатолія Сорокоумова, Андрія Кушніренка і ін.

Окремо у книзі виділено період створення Музичного товариства (1975), Всеукраїнської музичної спілки УРСР (1990), Всеукраїнської музичної спілки (1998), Національної всеукраїнської музичної спілки (2000).

Подано також матеріал про роль успішного функціонування Національної всеукраїнської музичної спілки під керівництвом Євгена Савчука (голова), Петра Заїки (перший заступник), Секретаріату Спілки: Петра Андрійчука, Анато-

лія Баженова, Віктора Гуцала, Ольги Кузнецової, Юрія Новікова, Володимира Рожка, Володимира Рунчака, Анатолія Семешка, Володимира Суховерського, Валерія Титаренка, Олену Драгомирецьку, Марину Панову та інших.

Багато уваги у довіднику приділено періоду 1989-2013 років, коли Чернівецьке обласне відділення Музичної спілки очолював художній керівник заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю, народний артист України, лауреат національної премії імені Тараса Шевченка, професор Андрій Кушніренко. Відзначено розгортання ним діяльності осередку по всіх творчих напрямках як професійного, так і аматорського художнього мистецтва. Вказано, що під його керівництвом Товариство активно працювало щодо поживлення мистецького життя в місті Чернівцях і в усьому буковинського краю.

У книзі йдеться про внесок у музичне мистецтво краю начальників Чернівецького обласного управління культури різних каденцій Корнелія Саїнчука, Івана Петрусяка, Остапа Савчука, народних артистів України Юрія Гіни, Ярослава Солтиса, заслужених діячів мистецтва України Йосипа Ельгісера, Леоніда, Затуловського, Йосипа Созанського, заслужених артистів України Марії Мельничук, Ніни Каплієнко, Івана Дерди, Леоніда Сидорчука, Олександра Жукова, Василя Бобика та ін.

У книзі є відомості про: А.Т. Авдієвського, Е.І. Алексєєва, П.О. Андрійчука, С.В. Бардаус, В.В. Бобика, Л.І. Богославця, І.І. Бойчук, В.В. Бондаренка, О.М. Бродовінського, Н.С. Бурденюк, О.В. Буришина, Я.М. Вишпінської, Р.М. Ганіної, І.Г. Гатрича, Г. (Юрія) М. Гіни, І.І. Гончара, В.П. Грищука, В.О. Гуцала, І.М. Дерди, Й.М. Ельгісера, О.П. Жукова, О.В. Залуцького, Л.Б. Затуловського, А.І. Зубчук, П.І. Казимирчука, Н.Г. Каплієнко, Ю.В. Каплієнко-Ілюк, Б.В. Катамая, В.К. Ковальова, Д.І. Козьмака, В.В. Колова та ін.

У довіднику представлені фотоілюстрації відомих митців, пов'язаних з Буковиною, професійних і аматорських колективів краю, книг членів музичної спілки, звітно-виборної конференції обласного відділення музичної спілки, конференції імені Андрія Кушніренка та громадського життя членів спілки.

Довідник буде корисним для фахівців у галузі музикознавства, мистецтвознавства, етнології, фольклористики, для працівників засобів масової інформації, музеїв, бібліотек, викладачів музичного мистецтва, шанувальників музичного мистецтва буковинського краю.